

על הרפורמה בעמלות

מהי הרפורמה בעמלות

במסגרת הרפורמה קבע הפיקוח על הבנקים רשימה אחידה ומחייבת של שירותים בנקאיים, בעדם רשאים התאגידים הבנקאיים לגבות עמלות ("תעריפון העמלות המלא" בלשון החוק). רשימה זו נוצרה לאחר בדיקה מדוקדקת של כל השירותים הבנקאיים והעמלות שנגבו בגינם.

בתוך כך הושגו מספר מטרות חשובות:

- ✓ **צמצום מספר העמלות** – מספר העמלות בשירותים הצרכניים צומצם לכדי שליש, על ידי איחוד עמלות וביטולן.
- ✓ **קביעת שמות אחידים לשירותים בנקאיים** – שירותים זהים ייקראו מעתה בשם זהה בכל הבנקים, במטרה להקל על ההשוואה.
- ✓ **קביעת תעריפונים מצומצמים** – בנקים מציעים שירותים רבים, אולם מרב הלקוחות עושים שימוש במספר מצומצם של שירותים בנקאיים שכיחים בלבד. אלה רוכזו בתעריפונים המצומצמים בשלושה נושאים מרכזיים: חשבון עו"ש, משכנתאות, כרטיסי אשראי. ריכוז העמלות הנפוצות בתעריפונים מצומצמים מקל על בדיקה והשוואה.

מועד כניסת הרפורמה לתוקף

הרפורמה תיכנס לתוקף ביום 1.7.2008.

השינויים העיקריים בחשבון עובר ושב

לפני הרפורמה:

בתעריפון היו 15 פעולות שוטפות, שבגינן נגבו עמלות שונות.

בעקבות הרפורמה:

בתעריפונים יופיעו 2 עמלות בלבד בגין כל הפעולות השוטפות:

1. עמלה בגין פעולה בערוץ ישיר: עמלה בגין פעולות עו"ש המבוצעות על ידי הלקוח באופן עצמאי, דרך ערוץ אוטומטי (האינטרנט), מענה טלפוני ממוחשב או המכשירים האוטומטיים).
2. עמלת בגין פעולה באמצעות פקיד: עמלה בגין פעולות עו"ש המבוצעות באמצעות אחד מפקידי הבנק.

השינויים העיקריים במסגרות אשראי

לפני הרפורמה:

נגבו בגין מסגרות האשראי, בנוסף לריבית, 2 עמלות:

1. עמלת עריכת מסמכים – עמלה בגובה של עשרות עד מאות שקלים חדשים שנגבתה בעת הסדרת המסגרת ובעת חידושה (בדרך כלל מדי שנה, ולעיתים אף בפרקי זמן קצרים יותר).
2. עמלת הקצאת אשראי – עמלה בסך של כ-4 ₪ לחודש שנגבתה בנוסף לריבית על האשראי שבמסגרת.

בעקבות הרפורמה:

- ✓ עמלת עריכת מסמכים בוטלה.
- ✓ עמלת הקצאת אשראי תיגבה מלקוחות שלא ניצלו את מסגרת האשראי.

השינויים העיקריים בהלוואות

לפני הרפורמה:

בנוסף לריבית, נגבו 2 עמלות נוספות:

1. עמלה עבור עריכת מסמכי האשראי.
2. עמלת דמי גביית הלוואה.

בעקבות הרפורמה:

- ✓ בוטלה עמלת עריכת מסמכים בהלוואות (שאינן לדיור) עד לסכום של 50,000 ₪.
- בהלוואות מעל לסכום זה, נקבעה עמלה כשיעור מסכום הלוואה (עם מגבלות מינימום ומקסימום) ולא עמלה מדורגת (שיעור שונה עבור סכומי הלוואה שונים) כבעבר.
- ✓ בוטלה עמלת דמי גביית הלוואה.

השינויים העיקריים בכרטיסי האשראי

לפני הרפורמה:

עלות ניהול כרטיס האשראי נחלקה בין 3 עמלות, אשר נגבו באופן שונה:

1. עמלת דמי ניהול (חודשית), שסכומה החודשי עמד על כ-7 שקלים.
2. דמי הגבלת אחריות (שנתיים), אשר סכומם השנתי היה כ-25 שקלים.
3. דמי חבר (שנתיים), בסכום שנתי של 60 ש"ח עד 1,000 ש"ח לשנה, בהתאם לסוג הכרטיס.

בעקבות הרפורמה:

תהיה עמלת דמי ניהול יחידה והיא "דמי כרטיס חודשיים". דמי הכרטיס ייגבו מדי חודש, כאשר הנחות ופטור מתשלום העמלה יינתנו באופן חודשי, בהתאם לקריטריונים שייקבעו.

הלקוחות עליהם חלה הרפורמה

החוק חל על כל לקוח "יחיד", וכן על תאגידיים שהם "עסקים קטנים":

לקוח יחיד

לקוח יחיד הוא כל לקוח פרטי, להבדיל מתאגיד (גם אם הוא עוסק מורשה).

עסק קטן

"עסק קטן" הוא אחד מאלה:

1. נציגות בית משותף.
  2. תאגיד שטרם חלפה שנה מיום התאגדותו.
  3. תאגיד שמסר לבנק דוח שנתי, על פיו מחזור העסקים שלו בשנה שקדמה למסירתו, אינו עולה על מליון ש"ח, למשך שנה אחת החל מהחודש שלאחר המועד שבו מסר את הדוח כאמור.
- למעט תאגיד שהוקם על פי דין, וכן חברה שכל בעלי המניות בה הם תאגידי שאינם "עסק קטן".

מטרת הרפורמה

מטרת הרפורמה היא הגברת התחרות במערכת הבנקאית. ההנחה היא שמתן אפשרות ללקוחות לדעת כמה הם משלמים על שירותים בנקאיים ולהשוות בין המחירים המוצעים להם, תעודד אותם לנהל משא ומתן כדי לשפר את התנאים, ובמידת הצורך, אף לעבור לבנק שמציע להם את התנאים המיטביים. הגברת התחרות תוביל בהמשך התהליך לשיפור התנאים המוצעים ללקוחות.

הרקע לרפורמה

ההמלצות שגובשו על ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל לעידוד התחרות במערכת הבנקאית ולמתן סמכויות שונות לפיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים, אומצו על ידי וועדת חקירה פרלמנטארית שפעלה בנושא במחצית הראשונה של 2007. בעקבות זאת, חוקק [חוק הבנקאות \(שירות ללקוח\) \(תיקון מס' 12\) התשס"ז-2007](#), המקנה לבנק ישראל ולפיקוח על הבנקים סמכויות באשר לעמלות של התאגידי הבנקאיים.

הסמכויות שהוקנו בחוק לבנק ישראל ולפיקוח על הבנקים

1. הסמכות העיקרית לפי החוק – קביעת רשימה אחידה וברורה של שירותים בנקאיים ("תעריפון העמלות המלא" בלשון החוק), בעדש רשאים התאגידי הבנקאיים לגבות עמלות. בתוך כך, הוסמך הפיקוח על הבנקים לצמצם באופן ניכר את מספר העמלות, במטרה לעודד את התחרות במערכת הבנקאית באמצעות הגברת השקיפות של מחירי השירותים הבנקאיים ויכולת ההשוואה של הלקוחות. בפועל צומצם מספר העמלות לכדי שליש.
2. התערבות במחירי השירותים הבנקאיים, בהתקיימן של העילות הקבועות בחוק.
3. פרסום השוואות לציבור במטרה לעודד את התחרות במערכת הבנקאית.

תעריפון העמלות המלא והתעריפונים המצומצמים

בהתאם לסמכות העיקרית שנקבעה בחוק, הוסדרו [בכללי הבנקאות \(שירות ללקוח\) \(עמלות\)](#), [התשס"ח – 2008](#), תעריפון העמלות המלא בו נקבעה רשימת השירותים האחידה בגינם רשאים התאגידי הבנקאיים לגבות עמלות, וכן תעריפוני העמלות המצומצמים בשלושה נושאים צרכניים מרכזיים: חשבון עובר ושב, משכנתאות וכרטיסי אשראי. כן נקבעו כללים לגבי האופן שבו יידע הבנק את לקוחותיו לגבי העמלות והתעריפונים.